

Pirkanmaan alueellisen metsäohjelman ympäristöryhmän vetoamus: Monimuotoisuudelle arvokkaita puita ei tulisi polttaa

Lahopuu ja kookkaat vanhat lehtipuut ylläpitävät monimuotoisuutta myös talousmetsissä. Vaikka energiapuun käyttö lisääntyy, monimuotoisuudelle arvokkaista puista ei pidä tehdä haketta. Energiapuun lisääntynyt korjuu ei saa näkyä metsäluonnon köyhtymisenä.

Turpeen ja maakaasun käytön väheneminen lisää erityisesti metsähakkeen käyttöä lämmön tuotannossa lähivuosina merkittävästi. Hakkeeksi kelpaavat kaikki puulajit, mutta kaikista puista ei pitäisi tehdä haketta.

- Energiapuupinoon ei kuulu päätyä sellaisia puulajeja ja kuolleita puita, joiden ei pitäisi siellä metsäsertifiointin mukaan olla, toteaa ympäristöasiantuntija **Markus Nissinen** MTK-metsänomistajista.

Suomessa on yli 20 puulajia. Puuston kokonaistilavuudesta 97 prosenttia on mäntyä, kuusta tai raudus- ja hieskoivua. Jäljelle jäävässä kolmessa prosentissa ovat muun muassa haapa, raita, pihlaja, harmaa- ja tervaleppä, tuomi ja metsälehmus. Näillä puulajeilla on erityisen tärkeä merkitys metsien monimuotoisuudelle, koska jokaisella puulajilla on oma erityinen seuralaislajistonsa.

Puustoa hyödyntää valtava joukko eri lajeja

Kaiken kaikkiaan Suomen metsistä tunnetaan noin 20 000 eliölajia. Suurin osa metsälajeista on sitoutunut tavalla tai toisella elävään tai kuolleeseen puuhun. Puustoon sitoutuneita lajeja on noin 12 000, joista lahopuuta hyödyntää noin 5000 lajia. Jokainen puu elättää laajan joukon muita lajeja, joista useasta on välillistä hyötyä myös ihmiselle.

- Haavalla on noin 3000 seuralaislajia ja raitaa hyödyntää jopa 170 suurperhoslajia. Raidalla on suuri merkitys myös varhaiskevään ravintona pölyttäjäille, kuten kimalaisille. Mitä enemmän raitoja säästetään, sitä parempi on kesän mustikka-, omena- ja viinimarjasato, kertoo metsäekologian lehtori **Petri Keto-Tokoi** Tampereen ammattikorkeakoulusta.

Lahopuusto ja lehtipuut ovat merkittäviä monimuotoisuuden mittareita

Lahopuun ja kookkaiden vanhojen lehtipuuyksilöiden väheneminen on yksi merkittävimmistä syistä lajien uhanalaistumiselle. Metsäalan toimijat ovat

laajamittaisesti sitoutuneet monimuotoisuudelle arvokkaan lahopuumäärän lisäämiseen talousmetsissä. Metsäsertifiointi edellyttää, että kuolleita järeitä runkoja tulee jättää korjaamatta energiapuiksi, jos metsätuholaki ei edellytä niiden poistamista.

Säästöpuiksi edellytetään jätettävän jaloja lehtipuita, kookkaita haapoja, puumaisia raitoja, tuomia, pihlajia sekä tervaleppiä ja vasta viimeisimpänä vaihtoehtona kuusia tai mäntyjä. Metsänomistajankin näkökulmasta on kannattavampaa jättää säästöpuiksi esimerkiksi haapoja kuin taloudellisesti arvokkaampia mäntyjä. Sertifiointi on tässä asiassa melko yksiselitteinen.

- Säästöpuiden tehtävänä on turvata vanhoihin puihin sitoutuneen lajiston olemassaoloa nuoren metsävaiheen yli. Säästöpuut eivät ole siemenpuita, jotka korjataan myöhemmin pois, vaan niiden tarkoitus on jäädä metsään lopullisesti ja aikanaan kuolla ja lahota, muistuttaa piiripäällikkö **Antti Tuomisto** Metsä Groupin Tampereen piiristä.

Nuorissa metsissä riittää energiapuuta

Metsähakkeen käytön lisääntyessä tulisi puunkorjuun yhteydessä lisätä panostusta myös talousmetsien luonnonhoitoon.

- Energiapuuta tulisi korjata ensisijaisesti nuorista metsistä, joissa monimuotoisuusarvot ovat vähäisempiä, painottaa Markus Nissinen.

Suomessa on tähän tarkoitukseen soveltuvia metsiä huomattavia määriä. Metsänhoidollisesti tärkeiden ensiharvennusten määrä pitäisi valtakunnan metsien inventoinnin tulosten perusteella Suomessa kaksinkertaistaa.

Energiapuuhakkuilla voidaan vähentää metsänhoidollisia harvennusrästejä pieniläpimittaisissa kohteissa ja parantaa metsien taloudellista tuottoa. Myös nuorten metsien hoidossa tulisi ottaa monimuotoisuusarvot huomioon. Hyvä periaate on, että harvennuksen jälkeen metsässä on jäljellä yhtä monta puulajia kuin ennen harvennusta. Lisäksi säästöpuiden valinta on hyvä aloittaa jo varhaisessa metsän kasvun vaiheessa.

Tarkistuslista avuksi luonnonhoidon suunnitteluun

Puukauppojen yhteydessä on tärkeää sopia ennakkoon talousmetsän monimuotoisuuteen ja luonnonhoitoon liittyvistä asioista. Apuna voi käyttää Suomen metsäkeskuksen ja Tapion kehittämää [luonnonhoidon tarkistuslistaa](#), jonka voi liittää puukauppa-asiakirjoihin.

Lisätiedot:

Ari Lähteenmäki

Pirkanmaan metsäneuvoston sihteeri
Suomen metsäkeskus
040 033 3759
ari.lahteenmaki@metsakeskus.fi

Jukka Ruutiainen
Pirkanmaan metsäohjelman ympäristö-toimeenpanoryhmän sihteeri
Suomen metsäkeskus
040 530 6721
jukka.ruutiainen@metsakeskus.fi

Tiedotteen on laatinut Pirkanmaan metsäohjelman ympäristö-toimeenpanoryhmä:

Ari Lähteenmäki, Suomen metsäkeskus
Jukka Ruutiainen, Suomen metsäkeskus
Markus Nissinen, MTK-metsälinja
Petri-Keto-Tokoi, Tampereen ammattikorkeakoulu
Antti Tuomisto, Metsä Group
Anne Hirvonen, Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri
Auli Suvanto, Pirkanmaan ELY-keskus

Maakunnalliset metsäneuvostot ovat Suomen metsäkeskuksen alueellisia yhteistyöelimiä. Niiden tehtäviin kuuluu muun muassa alueellisten metsäohjelmien laatiminen sekä metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektorin yhteistyön edistäminen. Metsäneuvostoihin kuuluu enimmillään 15 jäsentä, jotka edustavat monipuolisesti metsäsektorin toimijoita, julkishallintoa, kansalaisjärjestöjä ja muita sidosryhmiä.

Pirkanmaan alueellisen metsäohjelman ympäristö-toimeenpanoryhmä on yksi ohjelman toteutuksen tueksi vuonna 2021 perustetuista ryhmistä. Ryhmän tavoitteena on talousmetsien ekologisen kestävyuden ylläpitäminen.